

til de Principer, som den indeholder, eller, som den ærede Ordfører for Udvalgets Fleertal igaar kaldte det, de „Begyndelser“, som ligge i den.

Den anden Ytring, som jeg vilde tillade mig at gjøre opmærksom paa, er den, at man har sagt til os: Lad os, som lægge den største Vægt paa, at der bliver nebsat en Kirkecommission som et nødvendigt, forberedende Skridt til Opfyldelsen af Løftet i Grundlovens § 75, lad os, som betragte Opfyldelsen af dette Løfte som Noget, der for Kirken og ogsaa for Staten vil være høist vigtigt og velgjørende, dog ikke modsætte os den her foreslaaede Lov, thi vi have jo ikke blot igaar, men — det indrømmer jeg — ogsaa tidligere af Conseilspræsidenten hørt, at hvis vi ikke gaae ind paa dette Lovforslag, saa faae vi heller ikke en Kirkecommission. Jeg skal dog ikke opholde mig nærmere ved dette Punkt, thi det er allerede af flere blevet fremhævet, hvor ubegribeligt det er, at man vil gjøre Kirkecommissionens Sammentræden afhængig af, at Noget allerede forud skal være decideret, som Ingen, idetmindste efter min Opfattelse af hele det kirkelige Liv, kan nægte hører væsentligt ind under en Organisation af Kirken, hvilket jo just er det, som skal tages under Overveielse af den omtalte Kirkecommission. „Men“, siger man, „det er nu engang Regjeringens Villie, at vi, hvis ikke den foreslaaede Lov gaaer forud, heller ikke faae nogen Kirkecommission, og at der da ikke gjøres et Skridt til Opfyldelsen af Løftet i Grundlovens § 75. Man kan beklage denne Villie, men Klogskaben“ — har jeg hørt flere Stemmer sige — „byder at høre sig for den“. Jeg svarer dertil: Hellere ingen Kirkecommission end en dødsdød Kirkecommission. Lad hellere Spørgsmaalet nu hvile aldeles — det har jo dog ved Omstændighedernes Magt maattet hvile i flere Aar —, lad det hvile endnu i nogen Tid, indtil den besynderlige Sammenblanding er ophørt, der nu finder Sted i Henseende til, hvad man antager for at være uden Betydning for Kirken, men som dog er et væsentligt Indgreb i, hvad der hidtil er blevet anseet for at høre til Kirkens Organisation.

Efter disse mine Udtalelser vil det ikke kunne forundre Noget, at jeg maa stemme imod det foreliggende Lovforslag. Jeg har troet, at jeg skulde mig selv og ligeledes Thinget at gjøre Rede for, hvorfor jeg ikke kan følge Ministeriets Opfordring til at stemme for Lovforslaget. Jeg skal ikke undersøge, hvorvidt der kan siges at ligge nogen Trusel fra Ministeriets Side i de Ord, som Conseilspræsidenten udtalte igaar, og jeg skal gjerne indrømme, at i formel Henseende kan det vistnok ikke paastaas, at Conseilspræsidenten truede Noget til at gaae den Vej, som han betegne som den rigtige og som den Staten meest tjenlige, men jeg kan dog ikke tilbageholde den Anskuelse og jeg skal ikke undlade at udtale den, at, naar man i et saadant Spørgsmaal som det her foreliggende indblandet noget høist Politisk — og det er altid noget meget Alvorligt og høist Politisk, naar et Ministerium i sin Heelhed vil træde af —, saa over man derved — ja jeg vil tillade mig at sige det — et Tryk paa den Forsamling, som man taler til, ja, jeg gjentager det, et Tryk, der faaer saa meget mere Betydning, naar man dog maa være overbevist om, at den samme Forsamling nødt vil see den politiske Krisis blive til Virkelighed, som man har stillet den i Udsigt, hvis man ikke vedtager et saadant Lovforslag.

Lehmann: Da jeg under denne Sags første Forhandling holdt mig fuldstændigt udenfor Spørgsmaalet om selve Lovforslagets Realitet og ikke da behandlede eller indlød mig paa at udtale nogen Dom om Grundene enten for eller imod denne, kan jeg saameget mindre nu føle mig fristet til at gjøre det. Jeg har holdt mig paa det Standpunkt, som af den ærede forrige Kirkeminister selv blev anerkjendt som et sundt og fast Standpunkt. Om man ogsaa, som han udtrykte sig, undertiden maatte holde sig til Forholdenes Logik — en Betegnelse, der kan være meget adækvat for det, som man ellers pleier at kalde Begivenhedernes Dialectik eller Forholdenes Magt, kort sagt, saadanne factiske Momenter, hvis Betydning Enhver, der har levet i Livet, og især Enhver, der har haft med Forretninger at gjøre, veed,